

Nr 2 År 2026
Årgång 40

HSBF-NYTT

MEDLEMSBLAD FÖR
HELSINGBORGS
SLÄKTFORSKARE-
OCH BYGDEFÖRENING

Kungshults sanatorium

HELSINGBORGS SLÄKTFORSKARE- OCH BYGDEFÖRENING

HSBF-NYTT är en digital tidning för medlemmarna i Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening. Föreningen hade vid årsskiftet 434 medlemmar, varav 83 var familjemedlemmar.

Styrelse

Ordförande: Inga-Lill Nilsson
Vice ordförande/
Sekreterare: Marita Lindau
Kassör: Klas Byqvist
Övriga ledamöter: Sören Trygg
Britta Johansson
Lars Nilsson
Bengt Wendel

Föreningens postadress

Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening
c/o Marita Lindau
Bärnstensgatan 26, 253 61 Helsingborg

Föreningens hemsida: hsbf.se

Faktureringsadress

Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening
c/o Klas Byqvist
Diakongatan 12, 254 51 Helsingborg

eller hsbf.sahbg@gmail.com

Besöksadress

Helsingborgs Stadsarkiv
Västra Sandgatan 7, 252 25 Helsingborg

Organisationsnummer: 843003-3822

Medlemsavgift: 200 kr/år

Familjemedlem: 100 kr/år
(Med gemensam adress)

Ansökan om medlemskap
kan du göra på hemsidan hsbf.se

Redaktion för HSBF-NYTT
tore.bengtson@telia.com

Ansvarig utgivare av HSBF-NYTT
Inga-Lill Nilsson

ISSN 3030-8299

Omslagsbild: Kungshults sanatorium, foto: Alfred B. Nilsson, Helsingborgs museums samlingar.

Sid Innehåll

2	Föreningsinformation
3	Ordföranden har ordet
4	Syskonen Bernströms uppväxt i Helsingborg
<i>Del 2</i>
8	Forskarcafé 27/1-26 "Gamla foton i släktforskningen"
<i>Lena Ringbrant Ekelund</i>
9	Snapphanar och friskyttar i Helsingborg under det skånska kriget
<i>Föredrag av Joanna Vadenbring</i>
10	Intervju med Carin Wredström
11	Här får du hjälp med din släktforskning
12	Många ville höra om dåtidens yrken
<i>Föredrag av Åsa Hässlekvist</i>
13	Nya böcker
14	HSBF:s Årsmöte 2026
<i>Framgångsrikt 2025 summerades på årsmötet</i>
15	En dyrköpt mössa
<i>Domböckerna berättar</i>
16	Skånes Släktforskarförbund våren 2026
17	Skånska sanatorier i backspegeln
<i>Föredrag av Ingela Frid</i>
18	Mer eller mindre uttages ej
<i>Domböckerna berättar</i>
19	HSBF erbjuder hjälp med DNA-test
21	Höstens kurser
22	Höstens program

Öppettider

Jourhavande släktforskare

Stadsarkivets forskarsal
Tisdagar 8/9 - 1/12, kl. 9.00 - 12.00

Biblioteket - Föreningslokalen på Stadsarkivet
Se föreningens hemsida: hsbf.se

Författarna ansvarar för riktigheten i sina artiklar. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och göra layout på insända bidrag.

Du får gärna citera ur en artikel i andra sammanhang, men ange då alltid källan.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Än en gång tackar jag för förtroendet att bli omvald till ordförande i denna spännande och utvecklande förening, HSBF. Vid årsmötet valdes också en ny ledamot in i styrelsen, Sören Trygg. Den nya styrelsen arbetar aktivt och positivt tillsammans för att fortsätta utveckla föreningen.

Precis som till årsmötet 2025 var det så många anmällda att vi fick hyra lokal på stan. Än en gång höll vi vårt årsmöte på Elite Hotel Marina Plaza. Riktigt lyxigt att vara där!

Inte bara till årsmötet utan även till våra andra programpunkter har det i princip varit fulltecknat i vår. Det är en stor glädje för oss att så många deltar på våra aktiviteter och att vi får fulla hus.

Vårt medlemskap i Skånes Släktforskarförbund blir mer och mer känt för våra medlemmar och HSBF börjar synas i ett större sammanhang.

Stora oroligheter råder fortfarande ute i världen. Än så länge har vi det på håll men...

Trump, Putin & Co härjar hej vilt lite varstans i världen. Man undrar lite försiktigt hur länge ska de hålla på. Konsekvenserna av krigen blir mer och mer på-

tagliga även för oss. Här hemma ger sig inte politikererna, 13-åringar ska avtjäna straff i fängelser!

Jag har precis avslutat mitt skrivande om min farfar Filip Friberg. Sista boken om mina rötter kommer att bli klar under hösten. Sedan väntar sortering och skanning av gamla familjefoton. Kanske resulterar allt det arbetet i några fotoböcker?

Jag hoppas att ni alla är aktiva med er släktforskning och att ni under någon regnig sommardag tar er tid att leta efter era rötter.

Naturligtvis tar vi sommarlov och njuter av sol, värme och en god bok.

Ha en riktigt härlig sommar!

Inga-Lill

HSBF ERBJUDER HJÄLP MED DNA-TEST

Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening kan erbjuda dig att köpa ett DNA-kit för testning. Det är FamilyTreeDNA:s test Family Finder, ett autosomt DNA-test som kostar cirka 800 kronor.

Autosomt DNA-test är en kombination av faderns och moderns DNA som ärvs från blandade manliga och kvinnliga släktlinjer.

Kontakta styrelsemedlem Britta Johansson, britta.r.johansson@gmail.com för att bestämma tid för registrering och köp av DNA-kit.

Ni kan även få hjälp med testningen om så önskas, men ni skickar provet själv.

Vid registreringen får du ett KIT-nummer och en inloggning till familytreedna.com

Betalning med bank- eller kreditkort ska göras samtidigt med registreringen. Du får även ett kuvert med information om hur du ska göra för att testa dig och hur du ska skicka provet.

Därefter kan du själv logga in hos FamilyTreeDNA och efter ett antal veckor kommer svar med besked om dina DNA-träffar. Därefter kan du själv fortsätta och ta reda på mer information om dina släktingar.

SYSKONEN BERNSTRÖMS UPPVÄXT I HELSINGBORG

DEL 2

Av: Magnus Cedergren

Syskonen Bernström, Oscar, John, Lina och Andreas.

Det här är historien om familjen och uppväxten för syskonen Bernström i Helsingborg. Oscar, John, Lina och Andreas, räknat från yngst till äldst. De är barn till tunnbindarmästaren Peter Fredrik Bernström och hans hustru Johanne. Flera av syskonen kommer i vuxen ålder att skriva in sig i svensk företagshistoria, kanske främst i tillkomsten av de båda svenska storföretagen Ahlsells och Alfa Laval. Men hur är det att växa upp i en expanderande skånsk stad i mitten av 1800-talet?

Första delen av denna berättelse återfinns i HSBF-Nytt nr 1 år 2026.

Lina går i flickskola

”Af förekommen anledning tillkännagifves vördsam, att till den flickpension, som, enligt utfärdadt program, är ämnat att öppnas i Helsingborg vid början af Maj månad detta år, inträde bör vara sökt före d. 25 nästkommande Mars, under adress Made-moiselle Cecilia Fryxell – Helsingborg.”

Aftonbladet 1848-02-16

På Södra Storgatan i Helsingborg startar en av Sveriges tidiga flickpensioner år 1848, hos reformpedagogen Cecilia Fryxell. Bernströms dotter Lina får börja på flickpensionen. Även henne verkar föräldrarna vilja satsa på, så gott man kan göra det för en flicka vid den här tiden. Flickpensionen med Fryxell, och även Lina Bernström, flyttar 1852 till gården Carlslund utanför Västerås. Verksamheten är tydligt kristen och bygger i början på stöd från bland annat Peter Wieselgren, som bor i prästgården snett över gatan i Helsingborg.

Lina Bernström.

Blir partner med konsul Olsson

Tunnbindare Bernströms verksamhet verkar gå lite sämre på 1850-talet. Samtidigt låter han bygga, eller bygga om, huset på Springpostgränd 8. År 1852 flyttar familjen in i det nybyggda huset. Lillebror Oscar som då bara är några år gammal är inte alls road av det, utan är på rymmen och återvänder ständigt till den tidigare bostaden på Långvinkels-gatan 21.

Kanske på grund av brist på pengar, eller av andra skäl, säljer Peter Fredrik Bernström sin tunnbindarverkstad 1853 för 10 000 riksdaler. Han ingår i stället ett partnerskap för att köpa och sälja spannmål. Han förefaller därmed satsa på en bransch som är ny för honom. Han möter en ung, engagerad entreprenör som redan jobbar med spannmål, Petter Olsson.

Peter Fredrik Bernström erbjuder denne ett lån om 6 000 riksdaler och att de ska bli partners. De startar tillsammans en viktualie- och spannmålsfirma. Bernström har kapitalet och Olsson branschkunskapen.

Olssons magasin på Kullagatan, infälld Petter Olsson.

Petter Olsson kommer till Helsingborg 1845 utan att ha så mycket egna pengar. Men nu på 1850-talet delar han verksamhet med Bernström. Den nystartade firman kan lagra sin säd, kanske i Bernströms nya hus på Springpostgränden. Där hyr Petter Olsson också rum av Bernströms i början. Därifrån kan han ta emot förbipasserande på väg ner mot staden så de kan sälja sitt spannmål till honom där.

Men samarbetet går inte så bra och Bernström blir besviken på att Petter Olsson startar egen verksamhet på Kullagatan. Olsson blir senare en av de mest framträdande industrialisterna i Helsingborg, känd under namnet konsul Olsson. Hans eget spannmålsmagasin och bostadshus ligger fortfarande kvar på Kullagatan.

Familjen flyttar till Hasslarp

År 1857 kan man läsa i tidningen att Peter Fredrik Bernström säljer sina båda fastigheter på Långvinkelsgatan och Springpostgränden för sammanlagt 15 000 riksdaler. Peter Fredrik Bernström är på väg

att byta bransch. Via kontakter köper han en vindmölla i Hasslarp med tillhörande möllegård. Han låter riva den gamla stubbmöllan och bygger istället en ny holländarkvarn, kanske inspirerad av nya trender från Danmark på andra sidan sundet.

Studierna blir nu svårare att ordna till barnen när familjen bor i Hasslarp. Både tjänstefolk och den danska släkten får nu rycka in och hjälpa barnen med en del studier.

Bernströms kvarn sätts i brand

Kvarnen i Hasslarp brinner efter mindre än 10 år i familjen Bernströms ägo. Ryktet i området säger att det är Peter Fredrik som anlitat en pyroman för att få loss försäkringspengar. Osagt vad som är sant.

Pyromanen flyr i alla fall till Amerika och Bernström får loss försäkringspengar och bygger verkli- gen en ny kvarn. Det är Kvarnvalla mölla, som fortfarande står kvar och idag är museum.

Kvarnvalla mölla.

”Som jag wunnit burskap här i staden som Tunnbindare, har jag äran rekommendera mig som förfärdigande af allt till mitt yrke hörande. S. P. Bernström, boende hos Bryggare Strömberg i Kullagatan.”

Helsingborgsposten 1854-11-18

Möjligen är det tunnbindarmästare Sven Peter Bernström (porträttet på nästa sida uppdiktat) som tar över verksamheten som tunnbindare från Peter Fredrik Bernström. Sedan denne sålt sin verksamhet blommar i alla fall Sven Peters verksamhet, och han bor lite mer stadigt från 1855 nere på hörnet av

Långvinkelsgatan och Fågelsångsgatan.

Hörnhuset Långvinkelsgatan / Fågelsångsgatan.

Tidigare har han bott i Bernströms hushåll. Så den rimliga gissningen är att han går i lära som tunnbindare hos Peter Fredrik Bernström. Han är född 1831 i Halmstad och jag tror att de är släkt på långt håll. Sven Peter blir kvar i Helsingborg i flera decennier, till skillnad från våra huvudpersoner. Huset är byggt åt Adolf Schollin-Borg, en av flera generationer Borg som har en stor tomt i detta gathörn.

Lärare lät rottingen vina

Sedan äldste sonen Andreas Bernström klarat av olika småskolor kan han antas vid det som då kallas triivalskola. Men han måste avbryta studierna efter ett tag sedan familjen flyttat ut till möllan i Hasslarp.

Skolhuset på Södra Storgatan.

Trots Andreas avbrott i studierna kan hans två yngre bröder gå i samma skolhus några år senare. Kanske är de inackorderade i staden när familjen bor i Hasslarp. John Bernström berättar levande om flera av lärarna, många riktiga original. Magister Jönsson använder till exempel sin rotting ofta och mycket. När eleven Broberg får frågan om en kornblix, menar han att det är en sill som dansar i galoscher – ja, då får han reaktionen att han är en fähund. Magister Jönsson tar nog till rottingen också.

Skolhuset på Södra Storgatan är nybyggt 1845 och rymmer genom 1800-talet skolor på olika nivåer, däribland ett elementarläroverk. Det är ritat av Carl G Brunius, samme man som bland annat låtit göra renoveringar av Lunds domkyrka.

Söner blir tunga industrimän

Familjen Bernström flyttar senare vidare till Göteborg och Stockholm i olika omgångar där barnen gör karriär på olika sätt. Kvar i Helsingborg blir dock graven efter Peter Fredriks föräldrar, barnens farfar och farmor, Anders och Olene Bernström. De avlider 1858 respektive 1857. De begravs på Gamla kyrkogården i Helsingborg och deras grav står där än idag tillsammans med andra k-märkta gravar.

John Bernström startar senare maskinföretaget Bernström & co. När han så småningom blir rekryterad till företaget Separator överlåter han verksamheten till brodern Andreas. Företaget går långt senare ihop med andra företag och är idag den äldsta delen av kärnan till företaget Ahlsell.

Genom sitt arbete som VD för världsföretaget Separator (idag Alfa Laval) blir John Bernström så småningom en av de mest uppmärksammade företagsledarna i hela Sverige. Han är en av grundarna av arbetsgivarorganisationen Verkstadsföreningen. Han är också känd för en patriarkal attityd när Separators verksamhet byggs ut i Tumba. När strejker på tidigt 1900-tal bryter ut på olika platser i Sverige är det i början ofta en oförsonlig attityd från arbetsgivarna gentemot arbetstagarna. En del av dem tar nog inspiration just från John Bernström. Exempelvis bryter en mycket uppmärksammad strejk ut i födelsestaden Helsingborg 1904:

Anders och Olene Bernströms grav på Gamla kyrkogården.

”Linnesömmerskestrejk i Helsingborg. Sömmerskorna i aktiebolaget Stenströms skjortfabrik härstades nedlade i går morse arbetet. De strejkande ha för en tid sedan bildat fackförening under medverkan af kommunstyrelsen, och hr Stenström har sedan afskedat et par af styrelsemedlemmarna i fackföreningen. Då arbetsgifvaren ej vill återta de afskedade, nedlades arbetet. Arbetsnedläggelsen omfattar ett 50-tal arbeterskor.”

Helsingborgs Dagblad 8 november 1904

Källor

Uppsats ”Boken om Julia” om bl.a. Petter Olsson, kanske publicerad i ett lokalt släktblad omkring 1986

Bååth, Ludvig Magnus, Johannesson, Gösta & Roth, Margit (red.) (1979): Helsingborgs historia D. 6:1 Personhistoriska anteckningar. Helsingborg: Helsingborgs stad

Helsingborgs stadslexikon, Helsingborgs kommun

Kyrkböcker

Samtida dagstidningar: Helsingborgsposten

Stenströms skjortfabrik är en av de klassiska industrierna i Helsingborg. Lustigt nog är det på Springpostgränden som en ny fabrik byggs, men först år 1911. Så den historiska strejken år 1904 utspelade sig i den tidigare fabriken på Bruksgatan.

Bernströms skulptur i stadsparken

Åter till John Bernström. Hans familjegrav är det största enskilda mausoleet på den gamla Norra begravningsplatsen i Stockholm. Mitt över gångvägen ligger som kontrast en mer vanlig grav över två småpojkar döda i förtid, Johns båda söner. Den graven sägs ha varit inspiration till författaren Astrid Lindgrens bok om bröderna Lejonhjärta i samband med att hon besöker den egna makens grav i närheten.

Bröderna Lejonhjärta och de två bröderna Bernström kan symboliseras av en brons-skulptur kallad Bröderna som står i stadsparken i Helsingborg idag. Bröderna, gjord av skulptören John Börjesson 1892, var i John Bernströms ägo. John dog 1925 och döds-boet efter honom skänkte 1933 skulpturen till hans födelsestad Helsingborg.

Skulpturen Bröderna.

John Bernströms minnesanteckningar, publicerade i nr 151-152 av Sokenmagasinet Haimdagar: sokenmagasin för alle tidars liv!. (1996-). Lärbro: Hellvi hembygdsförening

Åberg, Alf (1953): Konsul P. Olsson: en märkesman i Hälsingborgs historia. Hälsingborg: Killbergs bokh.

Opublicerat manus kallat ”Sven Bernströms släktminnen”

Opublicerat manus på engelska kallat ”My autobiography” av Oscar Bernström, förvaras på Stockholms stadsarkiv, John Bernströms arkiv.

Wikipedia

Bildkällor

De flesta bilder är skapade med hjälp av AI (bl.a. getimg.ai), och har ofta ett verkligt fotografi som grund.

Familjen Bernströms porträtt bygger på privata bilder från släkten Bernström.

Carl Henrik Rooth och Peter Wieselgrens porträtt är avfotograferade målningar av okända konstnärer. Fotograf Alfred B. Nilsson, Helsingborgs museums samlingar.

Konsul Petter Olsson, porträtt av fotograf Alfred B. Nilsson, Helsingborgs museums samlingar.

John Bernströms porträtt som medelålders är hämtad från Svenskt Biografiskt Lexikon, okänd upphovsman.

De flesta gatubilderna bygger på nytagna bilder från Helsingborg, Magnus Cedergren.

Kvarnvalla mölla, fotograf Carl-Axel Mildner, Regionmuséet Skånes samlingar.

Vissa personer som är perifera i historien har ett helt uppdyktat utseende (AI), avsedda som illustration.

FORSKARCAFÉ 27/1-26 “GAMLA FOTON I SLÄKTFORSKNINGEN”

LENA RINGBRANT EKELOUND

Text och foto: Susanne Troedsson

Tips Hantera släktfoton

Lena Ringbrant Ekelund

lenna.ringbrant@telia.com

En fullsatt föreläsningssal på Stadsarkivet fick ta del av många intressanta tips, råd och idéer om hur vi ska förvalta och använda våra gamla foton i släktforskningen.

Lena Ringbrant Ekelund från Klippan stod bakom denna vägledning. Hon är en rutinerad släktforskare och har bland annat arbetat med att släktforska för SVT:s program “Allt för Sverige”.

Här är hennes tips kring äldre fotografier:

Scanna helst av foton och sätt in de scannade i ditt släktforskarprogram. Om du inte har möjlighet att scanna, fotografera av foton. Spara originalfoton i ett album.

Skriv ner all information du har om foton. Lena tipsade om att besöka äldre släktingar och be dem att berätta, låna deras gamla fotoalbum om det går och

fotografera av de foton som du önskar ha i din släktforskning.

Lena förklarade hur man använde bildbehandlingsprogram för att göra foton ljusare eller mörkare, reparera skador på foton och hur man tar bort damm och repor. Exempel på sådana program är Adobe Photo Shop, Photo Filtre, Gimps, Foto i Windows.

Vi fick lära oss hur man tidsbestämmer gamla foton genom att titta på följande:

- Läs information på kortet, både fram- och baksida.
- Studera fotografierna utifrån kläd- och hårmode, rekvisita, bakgrund, med mera.
- Kartongens tjocklek. Exempelvis: 1 millimeter tjock kartong är lika med ett foto från sekelskiftet, 0,7 millimeter är lika med 1880-90-tal.

Många fler tips kan man hämta från Släkthistoriskt forum “Hela porträttskolan”.

Lena delar frikostigt med sig av sitt arbete med att bevara foton, och undrar man något kan man maila henne: lenna.ringbrant@telia.com

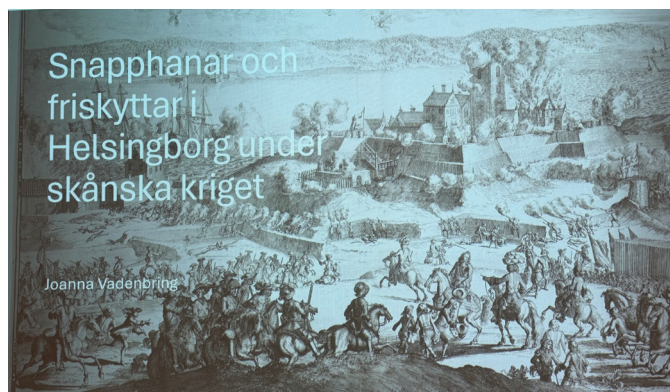

Lena Ringbrant Ekelund.

SNAPPHANAR OCH FRISKYTTAR I HELSINGBORG UNDER DET SKÅNSKA KRIGET

FÖREDRAG AV JOANNA VADENBRING

Text och foto: Inga-Lill Nilsson

På 1600-talet kämpade många för att Skåneland skulle förbli danskt.

Snapphanen Thuve Phil var en av dem. Några berömda hus i Helsingborg har sitt ursprung från Thuve och hans släktingar. Pilshults gård, Jacob Hansens hus och Henckelska gården blev alla nerbrända under skånska kriget men efter 1680 blev de uppbyggda igen av Thuves släktingar. Husen står kvar än idag.

Detta var bara en av historierna i Joanna Vadenbrings föredrag om snapphanar och friskyttar under skånska kriget. Joanna drog fullt hus, 75 personer, på HSBF:s arrangemang på Stadsarkivet i februari.

Joanna har under många år forskat om snapphanar, skrivit en doktorsavhandling om det skånska kriget och arbetat på lärarhögskolan i Aberdeen i Skottland. Idag delar hon sin tid mellan arbete som museipedagog på Glimmingehus och forskning på Danmarks riksarkiv.

Skåne, Halland och Blekinge var i praktiken danskt från medeltiden fram till freden i Roskilde 1658. Då, i mitten av 1600-talet, fanns det omkring 250 000 invånare i Skåneland som var benämningen för Skåne, Blekinge, Halland och Bornholm.

Befolkningen i Skåneland ville förbli danskar så stridigheter fortsatte efter freden om vilken tillhörighet Skåneland skulle ha. Det skånska kriget mellan åren 1675–1679 påverkade Helsingborg mycket. Staden hade stor betydelse i kriget med Danmark.

Helsingborg blev nerbränt, det fanns avrättade personer upphängda på stolpar och snapphanar överallt.

Kristian V var kung över Danmark och Norge. Karl XI var kung över Sverige och Finland. Båda två gick i spetsen för sina härar. Under de här åren var Skåneland växelvis svenskt och danskt och ute i Europa beskrevs Skåneland som farligt.

Friskyttar kämpade och krigade för Danmark. De var landets militärer och var betalda av den danske kungen. De skrev på kontrakt när de blev friskyttar och i dessa fanns arbetsregler.

Det fanns också snapphanar, motståndsmän, ute bland vanligt folk. Det kunde vara en präst, en bonde eller någon annan med ett annat vanligt yrke. Samtliga ville bevara Skåneland danskt och snapphanarna var nationalhjältar i Danmark.

Sedan skånska krigets slut 1679 har Skåne, Halland och Blekinge varit svenskt. Försvenskningen av dessa områden tog sin början vilket innebar att gå från att vara en dansk provins till att bli en integrerad del av det svenska riket. Det danska språket fick inte längre användas.

Joanna Vadenbrings föredrag väckte stort intresse hos besökarna och frågestunden efteråt blev lång. Kvällen avslutades med en liten fika och mycket ”snapphanesnack”!

Joanna Vadenbring.

INTERVJU MED CARIN WREDSTRÖM

Av: Susanne Troedsson

Skolklockan ringer in, rasten är slut på Västra Ramlösa skola. Eleverna skyndar in till sina klassrum. Klass fyra sitter snart framför fröken Cajsa. Lektionen kan börja. Det råder lugn och ro. Blickarna riktar mot fröken som alltid har något spännande att berätta. Året är 1993 och "fröken", det vill säga klassläraren, är Carin Wredström, som är mycket omtyckt av kollegor, föräldrar och inte minst elever. Ännu ska fröken Cajsa vara lärare för sin klass några år, innan politiken slukar henne nästan till fullo...

Västra Ramlösa skola, bild från Open Street Map.

Carin Wredström föddes den 21 juli 1949 i Helsingborg. Carin och hennes bror, Ted, växte upp först i Ramlösa och senare i centrala Helsingborg med föräldrarna Börje och Ella Tengbom-Velander, båda jurister som drev en advokatfirma i Helsingborg.

Carin tog studenten 1969 på det som då hette Goss-läroverket, senare Nicolaiskolan. Hon fortsatte sedan ett år på Apelrydsskolan i Båstad. Yrkesvalet stod mellan lärare och veterinär. Det blev folkskollärarlinjen på Malmö Lärarhögskola där Carin examineras i början av 70-talet.

Därefter arbetade hon som bland annat som lärare i svenska som främmande språk på Wieselgrensskolan i Helsingborg några år, för att sedan börja som mellanstadielärare på Västra Ramlösa skola.

På frågan om vad det bästa med att vara lärare är, svarar Carin:

"Att kunna väcka elevers intresse att lära sig mer.

Att den ena dagen aldrig är den andra lik.

Att vara del av framtiden genom eleverna."

Efter lärarhögskolan ökade engagemanget ytterligare för att arbeta politiskt, men hade redan funnits med under gymnasietiden då Carin var med och grundade föreningen "Skolhögern". Hon säger att hon blev aktiv moderat "då den märkliga betygsättningen upprörde henne". Man kan kanske säga att intresset kom med modersmjölken, då mamma Ella var Sveriges första kvinnliga kommunalråd.

Ganska snart blev Carin ordförande i byggnadsnämnden, som Moderaternas representant. Hon har även varit fastighetsnämndens ordförande.

1989 gifte sig Carin och Olle Wredström och tillsammans har de fem barn, från sina respektive tidigare äktenskap. Carin säger:

- Vi har alltid varit noga med att inte göra någon skillnad på våra barn, utan alla fem är våra barn!

Under ett år hade familjen ytterligare en medlem, en utbytesstudent från Australien som smälte väl in i den stora familjen.

Allra först bodde familjen Wredström i Ramlösa, men flyttade ut på landet då hästintresset var stort i familjen. Än idag bor Carin och Olle kvar på den fina gården i Fjärestad.

Carin har varit mycket engagerad i Helsingborgspolitikern under många år, bland annat som kommunstyrelsen ordförande och borgmästare (kommunfullmäktiges ordförande).

- Ett fantastiskt uppdrag som gav stora möjligheter att träffa många olika människor och få möjlighet att marknadsföra mina moderata idéer.

Att vara ordförande i kommunfullmäktige innebär ju att förutom att leda sammanträdena i Rådhuset,

att vara stadens ansikte utåt och synas och höras i många sammanhang. Carin menar att det är inte fel att ha en lärarexamen när man leder kommunfullmäktige:

- Jag vet hur man håller ordning i klassen!

På frågan om vad det bästa med att vara politiker är, svarar Carin:

- Det är mycket allmänbildande. Man får möjlighet att påverka och man får fatta viktiga beslut för sin stad.

Carin tycker det är viktigt att poängtera att man kan ha tuffa debatter i fullmäktige, men det betyder inte att man är ovänner efteråt.

- Det gäller att skilja på sak och person!

Nu skulle man ju kunna tro att Carin Wredström, vid 76 års ålder, lever ett lugnt pensionärs liv ute på landet, men så är det naturligtvis inte!

Carin är fortfarande politiskt engagerad, numera som ordförande i kyrkofullmäktige i Kvistofta sedan fyra år tillbaka.

Det bästa med att vara pensionär tycker Carin är att

Carin Wredström, privat bild.

man fyller almanackan med vad man vill. Och det kan vara att lägga pussel, mysa med hästarna, plocka ägg från de egna hönsen, delta i Seniorakademiens kurser eller umgås med vänner.

Carin är även medlem i HSBF och tänker att det står på "att göra-listan" att gå en nybörjarkurs i släktforskning. Det tycker jag låter bra!

HÄR FÅR DU HJÄLP MED DIN SLÄKTFORSKNING

Text och foto: Marita Lindau

I Helsingborg finns jourhavande släktforskare på plats i Stadsarkivets forskarsal. På tisdagar mellan klockan 9.00 och 12.00 hjälper de till att tolka kyrkböcker, lösa forskningsproblem och använda databaser. I forskarsalen finns många databaser för släktforskning inlagda i datorerna. Som exempel kan nämnas Riksarkivet, ArkivDigital och Ancestry.

Björn Friberg.

Michael Madsen.

Varje tisdag besöker i genomsnitt åtta personer forskarsalen. Björn Friberg och Michael Madsen är flitiga besökare. Ibland kommer de för att få hjälp men ibland kommer de bara för att träffa andra släktforskare. Björn hjälper även till som jourhavande släktforskare.

Under våren 2026 har totalt tolv släktforskare turats om att bemanna forskarsalen.

Leif Månsson och Sonja Månsson har varit med sedan 2006 och är fortfarande aktiva.

- Det är roligt att träffa besökarna och att hjälpa till att lösa problem, säger båda.

Vänd

Leif säger också:

- Att vara jourhavande släktforskare är ett sätt att aktivitera sig själv.

Leif och Sonja Månsson hjälper Inger Holm.

Leifs specialområde är att läsa gammal text, Disgen och ArkivDigital. Sonjas specialområde är Disgen.

Föreningen startade jourhavande släktforskare hösten 2006 då det inleddes ett samarbete med Helsingborgs Stadsarkiv. Vid starten fanns Stadsarkivet och föreningslokalen på Bredgatan. Vid årsskiftet 2015/2016 flyttade Stadsarkivet och HSBF till nuvarande lokaler.

Föreningens jourhavande verksamhet har stor betydelse för både medlemmar och icke medlemmar. Alla är välkomna, såväl nybörjare som erfarna släktforskare.

MÅNGA VILLE HÖRA OM DÅTIDENS YRKEN

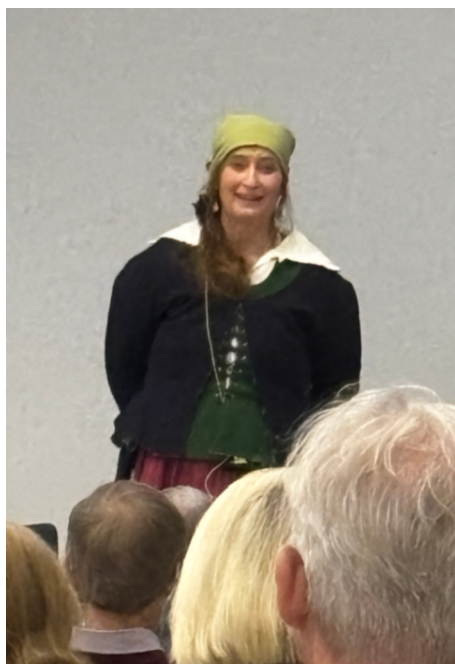
FÖREDRAG AV ÅSA HÄSLEKVIST

Text och foto: Bengt Wendel

Efter årsmötet på Marina Plaza i mars lyssnade de många åhörarna på föredraget "Följ med på resa bland kalaskokerskor, iskarlar och bönhasar". Åsa Hässlekvist är folklivshistoriker och har arbetat på olika museer i snart 40 år. För 20 år sedan landade hon på Fredriksdal museer och trädgårdar. Åsa höll föredraget helt utan tekniska hjälpmedel. I stället visade hon upp foton och en del föremål.

Vi fick höra om Helsingborgs utveckling under 1700- och 1800-talen med skiftet från en plats som ingen ville bo på till en växande stad. Helsingborg var den enda staden i nordvästra Skåne under hela 1700-talet med rätt till export och import. En del varor var förbjudna i Sverige men fanns i Danmark. Det ledde förstås till smuggling, men smugglarna jagades av strandriddare.

Åsa Hässlekvist berättade om dykeridirektören Fredrik Wilhelm Cöster och hans kusinmaka Catharina. Det var han som byggde Fredriksdal, från början ett sommarhus utanför staden. Fredrik Cöster var

Åsa Hässlekvist.

direktör för Södra bärgningskompaniet som hade den kungliga rätten att bärga vrakgods och skepp längs kusten från Varberg till Åhus.

Åsa Hässlekvist visade en peruk och berättade om yrket som perukmakare. Yrket dog ut i Helsingborg under 1700-talet eftersom efterfrågan på peruker sjönk drastiskt när invånarna började visa sitt eget hår.

Vi fick höra om skråväsendet, gesäller och mästare. Det var mästarna som avgjorde vilka gesäller som fick bli mästare, en förutsättning för att få utöva yrket. Gesäl-

ler som inte fick bli mästare behövde ändå försörja sig och familjen. Det innebar att en del blev bönhasar, de utövade hantverket utan laglig rätt. Straffet kunde bli att de blev av med sina verktyg och jagades iväg från orten.

Åsa Hässlekvist avslutade med att prata om kalaskokerskor som hyrdes in vid kalas, sojakokerskan Maria Hägglund och iskarlar som levererade is till den tidens kylskåp.

NYA BÖCKER

Text och foto: Britta Johansson

Svenskamerikaner: Kända och okända **Författare: Ted Rosvall och Mikael Hoffsten**

I mitten av 1800-talet startade den stora utvandringen från Sverige till andra länder och då främst till USA. Anledningarna till att man valde att emigrera var förstås skiftande, men fattigdom och religiös och politisk intolerans var kanske de främsta, parade med äventyrlusta och drömmen om ett bättre liv.

Förutom kortbiografier och fotografier innehåller häftet även en genealogisk bakgrund i tre generationer för samtliga huvudpersoner.

Bland annat kan du läsa om:

- Larry Hagman, skådespelare
- Signe Hasso, skådespelare, författare och kompositör
- Joe Hill, fackföreningsaktivist, diktare och protestsångare
- Greta Johansson, simhoppare och simmare
- Charles Lindbergh, flygare och författare
- Anna Q Nilsson, skådespelare
- Alexander Samuelson, glaskonstnär och formgivare av Coca-Colas glasflaska från 1916
- Gideon Sundbäck, industriman och uppfinnare av dagens moderna blyxtlås
- Gloria Swanson, skådespelare och filmproducent
- Eric Wickman, företagare och grundare av bussbolaget Greyhound Lines

Förlag: Sveriges Släktforskarförbund

Släktforska i databaser

Författare: Niklas Hertzman, Jan Appelquist, Johan Gidlöf

Sök smart hos ArkivDigital, Riksarkivet och Sveriges Släktforskarförbund

Släktforskning har genomgått en stor utveckling. Tidigare var det en tidskrävande och tålmodigs-prövande sysselsättning som krävde besök på arkiv, beställning av mikrofilmer och - en vardag utan internet.

Runt millennieskiftet tog digitaliseringen fart när sökbara databaser på cd-skivor introducerades av bland andra Sveriges Släktforskarförbund, Riksarkivet och Stockholms stadsarkiv. När kyrkböcker och andra historiska källor senare skannades och gjordes tillgängliga online, via exempelvis ArkivDigital och Riksarkivet, förändrades släktforskningen i grunden. Plötsligt blev det möjligt att släktforska hemifrån – snabbt, enkelt och effektivt.

Den här boken är en praktisk guide för alla som vill släktforska online och använda de största svenska databaserna på bästa sätt. Du får:

- En genomgång av tjänsterna hos ArkivDigital, Riksarkivet och Sveriges Släktforskarförbund
- Bakgrunden till hur databaserna är uppbyggda
- Förklaringar av funktioner och verktyg
- Konkreta tips på hur du söker smartare i digitala källor och hittar rätt information snabbare

Boken passar både nybörjare inom släktforskning och mer erfarna släktforskare som vill bli ännu bättre på att söka i digitala arkiv.

Framtagen i samarbete mellan Sveriges Släktforskarförbund och ArkivDigital.

Förlag: Sveriges Släktforskarförbund

HSBF:s ÅRSMÖTE 2026

FRAMGÅNGSRIKT 2025 SUMMERADES PÅ ÅRSMÖTET

Text: Inga-Lill Nilsson

Foto: Birger Nilsson

Någon vecka innan det var dags för föreningens årsmöte kunde vi konstatera att lokalen på Stadsarkivet inte skulle räcka till. Där får vi nämligen vara max 75 personer. Till vår stora glädje närmade vi oss 80 anmälda medlemmar så det var till att hyra lokal på stan.

Tisdagen den 17 mars höll HSBF ännu en gång sitt årsmöte på Elite Hotel Marina Plaza och det kändes riktigt lyxigt. Det var 78 medlemmar som deltog på mötet.

Alla handlingar hade skickats digitalt till samtliga medlemmar och inbjudan till årsmötet hade även funnits i HSBF-NYTT och på vår hemsida.

Inger Kylefors valdes till ordförande för årsmötet och Marita Lindau till sekreterare.

Årsmötets protokoll finns att läsa på vår hemsida:

hsbf.se – FÖRENINGEN – PROTOKOLL

Ordförande Inga-Lill gav information till medlemmarna om verksamheten som varit under 2025. Samtliga föredrag, forskarcafèer, kurser och vandringar har, till vår stora glädje, i princip varit fulltecknade hela året. Studiebesöken däremot, där har det varit ett svagt intresse så dessa sätter vi på paus framöver.

Föreningens kassör Klas Byqvist, redogjorde för föreningens ekonomi och denna är i balans. Ekonomin är god!

Revisorerna tillstyrkte ansvarsfrihet för ledamöterna i HSBF:s styrelse. Inga-Lill Nilsson blev omvald som föreningens ordförande. Inga-Lill avtackade Susanne Troedsson som avgick som styrelseledamot. Sören Trygg blev invald till ny styrelseledamot i föreningen.

Inga-Lill avslutade mötet och tackade Inger Kylefors för hennes insats som ordförande för årsmötet.

Innan det var dags för fika presenterades den nya styrelsen, redaktör Tore Wingårdh Bengtson och korrekturläsarna Elza Ardevall och Torbjörn Svensson uppe på podiet.

Efter årsmötet fortsatte kvällen med ett inspirerande föredrag av Åsa Hässlekvist. "Följ med på en resa bland kalaskokerskor, iskarlar och bönhasar" var titeln som trollband oss i en hel timme.

Den nya styrelsen höll sitt konstituerande möte medan kvällen avslutades med en trevlig fikastund för medlemmarna.

HSBF:s nya styrelse:

Stående f.v.: Klas Byqvist, Bengt Wendel, Britta Johansson, Marita Lindau och Inga-Lill Nilsson.

Knästående f.v.: Lars Nilsson och Sören Trygg.

EN DYRKÖPT MÖSSA

DOMBÖCKERNA BERÄTTAR

Text: Inge Nordén

Bild: ChatGPT/Inge Nordén

Blicken föll på mössan. Den hängde där på en spik vid ytterdörren. Hel, varm, bättre än den han själv bar. I nästa ögonblick tog han den, hängde sin egen slitna i dess ställe och lämnade huset. Nu bar han en mössa som skulle hålla honom varmare och bättre rustad än den han kommit i. En känsla av lättnad ersattes snabbt av en gnagande oro över vad han just gjort.

Den som tog steget var den förre husaren Christian Gullberg. Hans liv, som det framträder i förhören, var inget ovanligt öde i 1800-talets Sverige. Född 1816 i Lund hade han tolv år gammal kommit i lära som skomakare i Malmö, sedan arbetat som gesäll, dragit vidare till arbete i andra orter, insjuknat, tagit värvning vid Kronprinsens husarregemente och efter sex år därifrån blivit avskedad efter att ha lämnat sin post obebakad. Därefter levde han ett kringflackande liv på bygden, försörjde sig som skoflickare med att laga och reparera skor, och tog de arbeten som erbjöds. Han var gift och hade hustru och barn, men tillvaron var osäker och beroende av tillfälliga inkomster.

En kall februaridag 1866 kom han till smeden Peter Nyborgs bostad i Filborna, på jakt efter arbete eller åtminstone en slant. Han mötte dottern i huset och bad om en skärv, och medan hon gick för att hämta en sådan uppstod tillfället. Den fodrade mössan hängde synligt och inbjudande på väggen. Hans

egen var sliten. Beslutet var lika hastigt som överilat: han tog den bättre och lämnade istället sin egen hängande på spiken.

Att en mössa blev föremål för stöld och brottsutredning är inte så konstigt som det kan framstå i dag, och i domböckerna förekommer ett flertal mål som avser stulna persedlar. I 1800-talets samhälle var kläder värdefulla tillgångar. De tillverkades med stor arbetsinsats och varje plagg krävde betydande tid, material och kostnad. De flesta människor ägde endast ett fåtal klädespersedlar. En mössa var inte bara ett skydd mot väder och vind, utan en nödvändig del av vardagen. Det var något man behövde för att kunna röra sig ute, arbeta och uppträda anständigt inför andra.

Samtidigt var kläder enkla att stjäla. De saknade personliga kännetecken, kunde användas direkt och behövde inte säljas vidare. Att byta ut en utsliten mössa mot en bättre var därför ett enkelt sätt att genast förbättra sin situation, utan kostnad. I en tillvaro präglad av osäker försörjning och knappa förhållanden kunde ett sådant tillfälle vara svårt att stå emot.

Det är mot denna bakgrund Christians handling blir förståelig. Han var inte en vanetjuv, tvärtom uppgav han att han aldrig tidigare varit straffad, än mindre åtalad för stöld. Men han levde i en verklighet där varje ägodel var värdefull och där gränsen mellan mitt och ditt kunde suddas ut när nöden gjorde sig gällande.

Flykten blev kort. När han lämnat huset hann smeden Nyborg snart upp honom och tog tillbaka mössan. Polis tillkallades och Christian fick sitta häktad tills han ställdes inför häradsrätten ett par veckor senare. Här erkände han utan omsvep vad han gjort, och rätten hade därmed ett klart fall.

Värdet på mössan fastställdes av nämnden till 1 riksdaler 50 öre, en inte obetydlig summa vid denna tid. Med stöd av 1864 års strafflag dömdes Christian att böta 25 riksdaler.

Vänd

Så slutade det hela för vår huvudperson. En stundens ingivelse i en främlings stuga blev till en rätts-sak, där en enkel mössa kom att kosta honom långt

mer än det överilade beslutet var värt. Ett högt pris att betala i en tillvaro där han fortfarande hade mun-nar kvar att mätta. Och nu med knappare resurser.

Faktaruta

Skoflickare

En hantverkare som var specialiserad på att laga och reparera gamla skor, till skillnad från en fullvärdig skomakare som framställde nya skor från grunden.

Skärv

Mindre mynt eller penningbelopp. Ordet användes om småsummor i vardagligt språk, ungefär motsvarande "slant". Ofta använt i uttrycket "änkans skärv" för att beskriva en liten gåva som ges av den som inte har mycket att avvara.

1864 års strafflag

Sveriges första moderna strafflag som ersatte äldre lagar och gällde till 1965. Den innebar mer enhetliga och mildare straff; kroppsliga bestraffningar som spöstraff och stympning avskaffades och böter, fängelse och straffarbete blev vanligast. Dödsstraffet fanns kvar i lagen men användes endast undantagsvis och upphörde i praktiken 1910 efter att det sista verkställdes.

Penningvärdet

Att översätta 1800-talets pengar till dagens värde är osäkert. Med inflationen som bas motsvarar 1,5 riksdaler år 1866 cirka 100–150 kronor i dag, och 25 riksdaler några tusen kronor. Men sett till inkomster var 1,5 riksdaler ungefär en arbetares dagslön, och 25 riksdaler flera veckors arbete vilket ger en annan bild av värdet.

Skånes Släktforskarförbund

SKÅNES SLÄKTFORSKARFÖRBUND VÅREN 2026

Av: Lasse Nilsson

På en av vinterns kallaste dagar höll SkSF sin styrelsekonferens i Vä utanför Kristianstad under lördagen den 14 februari. Från HSBF deltog Marita Lindau och jag, Lasse Nilsson.

För tillfället är 20 skånska föreningar med i SkSF och de flesta var representerade på mötet trots vädret. Hans-Göran "HG" Nilsson ledde sin sista styrelsekonferens som ordförande på ett sedvanligt informativt och lättsamt sätt. Presentationen innehöll bland annat redogörelser för SkSF:s verksamhet, ekonomi, budget och planerade aktiviteter under året. Dessutom redovisades grupparbeten från höstens konferens och resultat av vinterns enkät bland medlemsföreningarna.

En punkt som upptar mycket tid på mötena, men är trevlig och lärorik, är när föreningarna presenterar sig och sin verksamhet. Sveriges Släktforskarförbunds ordförande Viktoria Jonasson deltog under hela dagen. Hon informerade om läget i förbundet och om vad som hade hänt på deras extra stämma i januari.

I skarven mellan vinter och vår höll sedan SkSF sin förbundsstämma den 28 mars på Arkivcentrum Syd i Lund. Innan stämman hölls ett föredrag om skarp-rättare, nattmän och rackare av Ewa Runesdotter samt ett om missgärningar av Petra Nyberg.

På stämman representeras varje medlemsförening av delegater i förhållande till sin storlek och nu är HSBF tredje störst efter Malmö och Åsbo i Skåne. Eftersom SkSF:s ekonomi är god och verksamheten hade presenterats på vinterns styrelsekonferens så avlöpte stämman snabbt och smidigt.

Den stora händelsen var att tre av trotjänarna i styrelsen avböjde omval och att Hans-Göran "HG" Nilsson avgick efter 10 år som ordförande. HG valdes enhälligt till hedersledamot och Kristina Rylander valdes som ny ordförande. Dessutom valdes jag, Lasse Nilsson, in som suppleant i styrelsen, så nu kommer jag att bära SkSF:s röda tröja när jag representerar SkSF vid olika aktiviteter.

SKÅNSKA SANATORIER I BACKSPEGELN

FÖREDRAG AV INGELA FRID

Text: Marita Lindau

Foto: Birger Nilsson

Vårens sista föredrag handlade om sanatoriernas tillkomst och tillvaro. Sanatorier är fascinerande platser sett med dagens ögon. Kuren som erbjöds de tuberkulossjuka var från början en samhällsekonomisk, social och medicinsk idé. Ingela Frid höll föredrag om detta. Hon är kulturhistoriker och släkt- och hembygdsforskare sedan många år.

Tuberkulos, TBC, är en bakteriesjukdom som primärt angriper lungorna men den kan också sätta sig i andra organ. Tuberkulosebakterien upptäcktes 1882 av den tyske läkaren och mikrobiologen Robert Koch. Upptäckten visade att sjukdomen var otroligt smittsam och frodades i trångboddhet och av undernäring. Sjukdomen kallas ofta för en fattigmanssjukdom. Men det var inte bara mindre bemedlade som fick sjukdomen. Exempelvis dog Kung Karl XV och hans hustru av sjukdomen.

Sveriges första sanatorium för tuberkulosvård öppnades 1891 i Mörsil i Jämtland. Det var ett privat initiativ av läkaren Torkel Horney. Sanatoriet i Mörsil banade väg för den sanatorierörelse som växte fram kring sekelskiftet 1900.

Skåne har haft flera betydande sanatorier under 1900-talet. De mest framträdande var:

- Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Vejbystrand, inrättat 1903
- Tyringe sanatorium, inrättat 1905
- Broby sanatorium, inrättat 1912
- Orups sanatorium, inrättat 1915
- Kungshults sanatorium, inrättat 1919

Ljungsäters kustsanatorium i Ljunghusen var ett komplement till Orup. Det invigdes 1921 och stängdes 1940 när Falsterbokanalen skulle byggas.

Vården på sanatorierna byggde på idén om att kroppen själv kunde läka sjukdomen om den fick rätt förutsättningar. För de intagna gällde en militärisk disciplin med strikta rutiner som fokuserade på isolering, vila, frisk luft och näringsrik mat. Varje dag

vägdes patienterna och de som gått upp i vikt fick grötmedalj. Det fanns tre anledningar till att man fick lämna ett sanatorium. Att man blev frisk, dog eller hade brutit mot reglerna på sanatoriet.

Slutet på sanatorieepoken i Sverige inföll främst under 1950- och 1960-talen, då nya mediciner och effektivare behandlingsmetoder gjorde sanatorierna överflödiga. Genombrottet mot TBC kan vi tacka Jörgen Lehman för. Han var en svensk/dansk läkare som tog fram läkemedlet PAS, som vid behandling av TBC räknas som en av medicinhistoriens mest betydelsefulla genombrott. Att Lehmann inte tilldelades 1952 års nobelpris för sin upptäckt av PAS anses av många experter som ett av Nobelförsamlingens största misstag. Läkemedlet PAS används fortfarande vid behandling av TBC.

Spridningen av TBC stoppades också av att man började pastörisera mjölk, då TBC kan spridas via infekterade kor. Metoden är uppkallad efter den franske kemisten och mikrobiologen Louis Pasteur, som utvecklade idén under mitten av 1800-talet. I Sverige infördes lagkrav på pastörisering av mjölk 1937 för att förhindra spridning av sjukdomar som tuberkulos.

TBC är ovanligt i Sverige idag. En majoritet av dem som insjuknar är födda i länder där sjukdomen är mer utbredd.

Ingela Frid.

MER ELLER MINDRE UTTAGES EJ **DOMBÖCKERNA BERÄTTAR**

Text: Inge Nordén

Bild: ChatGPT/Inge Nordén

För edert uppehålle här å gården haver att betalas: för måltid av tre rätter med bröd 1 riksdaler 17 öre. För nattlogi med uppbäddad säng 83 öre. Eld i spisen har begagnats varmed 45 öre tillkommer. För hästen utgår 17 öre i stallrum och 22 öre för en kanna hafre. Inalles att betala 2 riksdaler 84 öre. Allt efter gällande taxa, mer eller mindre uttages ej.

Så kunde notan låta efter övernattning på ett gästgiveri på 1800-talet. Taxorna var reglerade i ett system som tog sin början redan 1649 genom Gästgiveriförordningen och kom att gälla fram till 1878. Under denna period, drygt 200 år, var priserna inte fria att sätta av näringsidkarna själva.

Före mitten av 1600-talet var resandet i Sverige osäkert. Något organiserat system för skjuts och övernattning fanns inte, och den som färdades fick förlita sig på tillfälliga lokala lösningar. Traktens bönder var ofta skyldiga att ställa upp med häst och vagn genom den så kallade skjutsplikten, särskilt när det gällde personer ur de högre stånden. För den vanlige resenären innebar det ofta att man fick söka nattlogi där möjlighet gavs: hos bönder, i krogar eller i härbärgen. Tillgången varierade, liksom kostnaderna.

Genom Gästgiveriförordning 1649 organiserades skjutsväsendet i ett rikstäckande nät där gästgiverierna blev fasta knutpunkter för skjuts, hästbyte, mat och logi. Förordningen reglerade bland annat av-

ståndet mellan gästgiverierna, gästgivarnas skyldigheter, resandes rättigheter samt hur taxor för skjuts, kost och övernattning skulle fastställas.

Ansaret för själva regleringen låg centralt hos statsmakten, men taxorna fastställdes regionalt av landshövdingen för respektive län. Vid häradstinget upplästes den fastslagna prislistan, där nämnden intygade att den motsvarade den lokala prisnivån. Därför finns gästgiveriernas taxor regelbundet återgivna i domböckerna, där de fungerade som officiella protokoll inför den lokala kungörelsen.

Följande är vad som upptogs i Luggude härads dombok den 22 december 1871 inför det kommande året.

”Med anhållan, att densamma måtte föredragas och underställas Häradsrättens pröfning, inlemnade Herr Kronofogden och Riddaren och Häradshövdingen O. Åberg följande handling:

Projekt till taxa vid Gästgifvaregårdarne inom Luggude Härads Fögderi.	Rdr	Öre
En måltid mat af 3ne goda vällagade rätter med bröd för en till 3 personer, för hvarje	1	17
Dito när ännu flera äta tillsammans, för hvarje		92
En måltid af två rätter vällagad mat, för en till 3 personer, för hvarje		75
Dito när ännu flera äta tillsammans, för hvarje		60
En måltid af en rätt för hvarje person		42
En sup destilleradt brännvin		10
En dito odestilleradt dito		8
En boutelj bier		33
En halfboutelj bier		20
En kanna öl		40
En kanna svagdricka		20
En kopp kaffe med socker och grädde		15
Ett snyggt rum med uppbäddad säng öfver natten		83
Ett sämre dito med uppbäddad säng öfver natten		50
En extra säng betalas för natten med		33
En god eldbrasa i ugn		45
Rum med tak för ett åkdon med 4 hjul eller par-slåda, ett dygn		17

Dito för ett åkdon med 2 hjul eller släda för en häst	12
Stallrum för en häst	17
En kanna hafre	22
En kubikfot hackelse	20
10 skålpund hö	50
Smörja till en vagn	12
Dito till en kärra	6

Not: 1 riksdaler år 1871 motsvarar idag knappt 80 kronor enligt konsumentprisindex.

Efter uppläsandet häraf och sedan Nämnden vitsordat, att de i taxan upptagna värden motsvarade de i orten gängse priser, förstodigade Häradsrätten att besked öfver hvad sålunda förekommit skulle genom protokollsutdrag meddelas.”

En kopp kaffe var alltså en halv gång dyrare än en sup. Idag råder det omvända – med råge.

Faktaruta

Skjutsplikt

Skjutsplikten har sina rötter redan i medeltiden där den finns belagd i landskapslagarna. Den innebar att bönder var skyldiga att ställa upp med häst och skjuts åt resande, särskilt kungens bud och ämbetsmän. Systemet var lokalt organiserat och ofta betungande och påtvingat, vilket bidrog till att ett mer organiserat system infördes genom Gästgiveriförordningen 1649.

Projekt till taxa

Ordet projekt användes förr ofta i betydelsen ”förslag” eller ”utkast”. Uttrycket ”projekt till taxa” syftar alltså på ett förslag till prislista som lades fram för granskning och fastställande.

Bier / Öl

I 1800-talets gästgiveritaxor avsåg ”bier” vanligen finare flasköl, ofta bryggeriöl av kontinentalt snitt. ”Öl” syftade mer ofta på ett enklare fatöl på kanna som serverades till maten. Skillnaden låg främst i kvalitet, serveringssätt och prisnivå.

*Deltagarna i ”Guidad vandring på Söder”.
Reportage från vandringen kommer på hemsidan.*

Foto: Tore Wingårdh Bengtson

Släktforskarvecka SKÅNE

6–11 juli 2026

Arrangör:

Skånes Släktforskarförbund

i samarbete med lokala släktforskarföreningar

Måndag 6 juli

SkSF Arkivcentrum Syd, Lund
Lund

Torsdag 9 juli

Kristianstadsbygden
Malmö

Tisdag 7 juli

Eslöv-Höör /
Mellanskåne
Dalbybygden
Staffanstorp
Österlen

Fredag 10 juli

Åsbo
Kullabygden
Landskrona

Onsdag 8 juli

Ystadbygden
Västerlen/Söderslätt
Helsingborg
Göinge

Lördag 11 juli

Bromölla
Kullabygden
Kävlingebygden
Åsbo

sfvs2025.sksf.se

HSBF
Helsingborgs Släktforskare-
och Bygdeförening

HÖSTENS KURSER

En ny spännande kursstart står för dörren. Det är alltid lika kul att sätta ihop ett kursprogram. Under året samlar vi in önskemål från er medlemmar och försöker, i den mån det går, ta med dessa i vår planering.

Under hösten kommer vi, utöver vårt vanliga utbud, att hålla en nybörjarkurs i släktforskning för ungdomar och vuxna som tillhör LSS.

Hela kursprogrammet läser du på hsbf.se, där du även anmäler dig. Datum för kurser kommer också att publiceras på hemsidan.

Anmälan öppnar den 1 augusti.

Höstens kurser:

- **Nybörjarkurs i släktforskning**
- **Disgen - Nybörjarkurs**
- **Disgen – Lär dig mer om programmet**
- **Disgen – Hantera bilder, film, ljud och dokument i Disgen**
- **Temakurs – AI och släktforskning, en introduktion**
- **Temakurs – Bouppteckningar**
- **Temakurs – Mantalslängder**
- **Temakurs – Att söka i digitaliserade svenska dagstidningar**
- **Temakurs – Paleografi, att tyda gamla handstilar**
- **Temakurs – Transkribera texter**
- **Temakurs – Digitalisera ditt familjearkiv - från papplådor till levande minnen**
- **Studiecirkel – Att göra en släktbok**

Väl mött i höst!

HSBF
Helsingborgs Släktforskare-
och Bygdeförening

HÖSTENS PROGRAM

Det är med stor glädje vi kan konstatera att våra aktiviteter lockar många besökare, både medlemmar och icke medlemmar. Höstens spännande program hoppas vi kan ge oss fulla hus. Här presenterar vi höstens föredrag, vårt forskarcafé och en guidad symbolvandring i Mariakyrkan.

Höstens aktiviteter kan du läsa mer om på vår hemsida, hsbf.se, där du också anmäler dig.

Anmälan öppnar den 1 augusti 2026.

FÖREDRAG: ”Tinder på 1800-talet”

Cecilia Sandbring
Tisdagen den 8 september kl. 18.30–20.00

GUIDAD VANDRING: ”Symbolvandring i Mariakyrkan”

Sören Trygg
Tisdagen den 22 september kl. 15.00–16.00

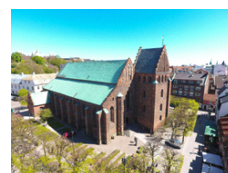

Bild tagen av View360

FÖREDRAG: ”Lär känna Helsingborg genom bilder från då till nu”

Catharina Nilsson
Tisdagen den 13 oktober kl. 18.30–20.00

SLÄKTFORSKARDAG med Helsingörs Släktforskarförening

Marita Lindau och Britta Johansson
Lördagen den 24 oktober kl. 10.00–16.00

FORSKARCAFÉ: ”Vad finns att upptäcka på Rötters hemsida?”

Lisbet Rodin
Tisdagen den 27 oktober kl. 13.30–16.00

FÖREDRAG: ”Kampen för kvinnlig rösträtt i Sverige”

Sören Trygg
Tisdagen den 24 november kl. 18.30–20.00

